

Nekrolog

† **Tadija Smičiklas.** Sedaj pokojnega predsednika Jugoslovanske Akademije so poznali tisti Slovenci, ki so študirali na Dunaju takrat, ko se je pripravljajal „Zvon“, poznali so ga tudi gostje Rogaške Slatine, kamor je — po zgledu svojega prijatelja Strossmayerja — rad zahajal na lečenje, končno pa odborniki in sotrudniki „Matice Slovenske“, ki so ga videli na njenih sejah, določenih za Jugoslovansko Enciklopedijo. Moža, ki ima velikih znanstvenih zaslug in se je tudi pod Khuenom dobro držal kot opozicionalen poslanec v saboru, je „Matica Slovenska“ izbrala svojim častnim članom. — Smičiklas se je narodil 1. oktobra 1843 v selu Rešovu v Žumberku. Njegov stric, uniatski škof v Križevcih, ga je vzel v grško-katoliško semenišče v Zagreb, kjer je maturiral 1863. Potem je bil leto dni suplent v Osijeku, a 1864 dobi deželno (državno) štipendijo ter odide na Dunaj študirat geografijo in zgodovino; slušal je tudi Miklošiča, je bil pravi član instituta „für österreichische Geschichtsforschung“ ter se uglabljal v zgodovinska dela Palackega. Leta 1869. je dobil mesto na reški gimnaziji, kjer je 1870 postal definitivni; 1873 dobi gimnazijsko profesuro v Zagrebu, a 1882 postane redni univerzitetni profesor; 1. 1905 je bil umirovljen. Kot rektor (1887—1888) se je posebno trudil za ustanovitev medicinske fakultete. Iz 1883 je bil pravi član Akademije, a iz 1901 njen predsednik; za sedemdesetletnico njegovega življenja ga je filozofska fakulteta izbrala prvim častnim doktorjem zagrebške univerze; cesar mu je priznal častni znak za zasluge na polju znanosti. Umrl je 8. junija 1914. — Prvi spis njegov je bila programska razprava reške gimnazije (1871): „Prve dvije dobe književnosti hrvatske“, tudi „Život i djela Vjekoslava Babukića“ je programska razprava (Zagreb 1876 in posebe). Kot nastopajoči rektor je (1887) govoril „O postanku Gundulićeva Osmana“. Najvažnejše pa je njegovo delo pri „Matici Hrvatski“ in Akademiji. Iz 1875 je bil odbornik „Matice Hrvatske“, od 1889—1901 predsednik; tu je (1879, 1882) v dveh debelih zvezkih priobčil svojo „Povijest Hrvatske“, prva kritična in obenem gladko čitna ter nacionalno pisana zgodovina, ki jo še dandanes radi čitajo. Leta 1892. je za petdesetletnico „Matice Hrvatske“ uredil „Spomen-knjigo Matice Hrvatske“ z mnogimi životopisi. Pri Akademiji je izdal „Obrana i razvitak hrvatske narodne ideje od 1790 do 1835“ („Rad“ 80), „Misli i djela biskupa Strossmayera“ („Rad“ 89), pozneje je izdal veliko delo o Strossmayerju: „Načrt života i djela biskupa J. J. S. itd.“ (Zagreb, 1906). Leta 1895. je izdal knjigo „Život i djela Fr. Račkoga“. „Život i djela Ivana Kukuljevića-Sakcinskoga“ je opisal v „Radu“ 110, mnogo manjših životopisov in nekrologov pa v „Ljetopisu“ Akademije IX, XII, XVII, XX, XXI. Za dvestoletnico osvoboditve Slavonije je obelodanil pri Akademiji spominsko delo o tem. Poleg tega je 1901 izdal anale Baltazarja Krčelića, a zadnja leta je urejal pri Akademiji zbirko listin „Codex diplomaticus“. Smičiklas je bil tudi predsednik poverjenstva za čuvanje umetnih in historijskih gradbenih spomenikov. Pokojnik je svoj imetek (večji del, 80.000 K) zapustil Akademiji, a svojo bogato knjižnico zgodovinskemu seminarju na zagrebškem vseučilišču.

Dr. Fr. Ilešič.

prof. brat Franom sta bila prijatelja. Nekomrat ga je sebi Dover Smičiklas. A mene takrat ni bilo doma. Zato ga po obratni isem poznal. Za univerzitetno profesuro je bil s Smičiklasom red kandidat brat Fran. — Samoumevno — čisto po pravici so Hrvatske segle po Hrvatu. Nekrolog, red: 3/3 1915

Tomaz Juvan